

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets Nijewei 89, Harkema

projectnummer: P000188

Onderwerp: Beknopte natuurtoets schuren aan de Nijewei 89 Harkema
Datum: 1-05-2021

Inleiding

KADER

De initiatiefnemer heeft plannen om een aantal schuren aan de Nijewei 89 in Harkema te slopen en twee nieuwe woningen te bouwen. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een beknopte natuurtoets uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de beknopte natuurtoets op 28 april 2021 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: onbewolkt, circa 8 °C, droog en een matige wind.

PLANGEBIED

Het plangebied bestaat uit een zestal schuren en omliggende verharding aan de Nijewei in Harkema (zie figuur 1). Het terrein wordt rondom begrensd door graslanden en aan de noordwestzijde staat een woning met tuin (Nijewei 89). De schuur aan de noordwestzijde (1) is opgetrokken uit baksteen met een dak van asbest golfplaten. De grotere schuur aan de noordzijde van het terrein (3) is opgetrokken uit baksteen met damwandplaten gevelbekleding en een golfplaten dak. De schuur aan de zuidwestzijde van het terrein (2) is opgetrokken uit baksteen met houten gevelbetimmering en een golfplaten dak. Drie aaneengeschakelde schuren (4) zijn opgetrokken uit wanden van damwandplaten en een golfplaten dak. Schuren 1,2 en 4 hebben een dakgoot die op maximaal 2 meter hoogte zit. De daken van schuren 1 en 3 zijn aan de binnenzijde niet afgetimmerd, waardoor hier geen afgesloten ruimtes aanwezig zijn. Langs de zuidzijde en verspreid over het terrein is opgaande beplanting aanwezig. Verder zijn geen sloten, greppels of overige watergangen op het terrein aanwezig.

De ontwikkelingen bestaan uit de sloop van de schuren en de nieuwbouw van twee woningen. Alle vegetatie op het terrein wordt verwijderd en er wordt grond vergraven.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Figuur 1. Luchtfoto met de locatie van het plangebied (rood). De schuren zijn genummerd en worden in de omschrijving van het plangebied hier boven beschreven. Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl.

Foto's 1 en 2. Impressie van het terrein op 28 april 2021. Links de binnenzijde van het dak van schuur 1. Rechts schuur 2 gezien vanuit het noorden.

Foto's 3 en 4. Linksboven de binnenzijde van schuur 3. Rechtsboven de buitenzijde van schuur 3. Links midden de gevel van schuur 2. Rechts midden de buitenzijde van schuur 2. Linksonder de gevel van de zuidelijke schuur (4). Rechtsonder één van de zuidelijke schuren (4).

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste 5 jaar in de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) (© NDFF 10 mei 2021 11:49:53) blijkt dat in de directe omgeving (0-3 kilometer) van het plangebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het gaat om vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, een vis (grote modderkruiper) en een dagvlinder (grote vos).

De vegetatie op het terrein bestaat voornamelijk uit een aantal algemene gras- en plantensoorten. De waargenomen soorten zijn onder meer Engels raaigras, madeliefje, paardenbloem en smalle weegbree. Deze soorten duiden op een voedselrijke bodem. Opgaande beplanting bestaat uit soorten als zwarte els en meidoorn. Beschermde plantensoorten zijn niet bekend uit de directe omgeving van het plangebied. Deze zijn gezien de terreingesteldheid en de voedselrijkdom ook niet te verwachten.

Er is een aantal vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten bekend uit de directe omgeving van het plangebied, zoals huismus en gierzwaluw (NDFF). Tijdens het veldbezoek zijn geen huismussen waargenomen of gehoord in het plangebied of omgeving, ondanks dat het veldbezoek plaatsvond tijdens de geschikte periode en weeromstandigheden, namelijk zonnig en droog, aan het begin van de ochtend en tussen 1 april en 15 mei. De schuren met openingen onder het dak ter hoogte van de dakgoot die aan de binnenzijde afgesloten ruimtes hebben, zijn allemaal te laag om huismussen geschikte nestgelegenheid te bieden. De schuur met openingen onder het dak die wel hoog genoeg is (3) heeft aan de binnenzijde geen afgetimmerd dak of ruimtes achter spanten, waardoor geen geschikte ruimtes voor huismussen aanwezig zijn om een nest in te maken. Andere openingen die leiden naar afgesloten ruimtes onder het dak zijn niet aanwezig. Verder hebben de schuren geen invliegopeningen of afgesloten ruimtes op geschikte hoogte voor gierzwaluw. De nok van de schuren die op geschikte hoogte zitten, zoals schuur 3, is niet toegankelijk voor gierzwaluw. Overige invliegopeningen, die bijvoorbeeld geschikt zijn voor soorten als kerkuil, zijn niet in de schuren aanwezig.

De groenstroken in het plangebied vormen hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus die mogelijk wel in de nabijgelegen bebouwing broeden. In de struiken en bomen langs de randen van het plangebied zijn algemeen voorkomende broedvogels broedend te verwachten, zoals merel of zanglijster. De nesten van deze algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van een aantal vleermuissoorten, waaronder gewone dwergvleermuis en laatvlieger (NDFF). Gezien de lage invlieghoogte van de meeste schuren, kunnen vleermuizen hier lastig invliegen waardoor deze niet geschikt zijn. Eventuele openingen tussen de gevels en metalen dakranden van schuur 1, 3 en 4 zijn gezien het microklimaat niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Deze ruimtes warmen namelijk snel op en koelen snel af. Onder de dakranden of gevelbekleding van schuur 2 zijn geen openingen op ruimtes aanwezig die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats. Eventuele openingen onder dakranden of in daken zijn circa 0,5 centimeter groot en dus te klein voor vleermuizen om in te vliegen. Verder zijn geen openingen, zoals open stootvoegen, aanwezig die leiden naar voor vleermuis geschikte afgesloten ruimtes. De opgaande beplanting bestaat grotendeels uit smalle bomen en struiken die te smal zijn om een vleermuisverblijfplaats in te hebben. Verder hebben de dikkere bomen geen holtes of scheuren die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

Het plangebied kan mogelijk wel onderdeel zijn van het foerageergebied van soorten als gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis die langs bomenrijen en rondom bebouwing foerageren. De bomen op het terrein zijn geen onderdeel van een doorgaande structuur van opgaande beplanting die kan dienen als vliegroute voor vleermuizen.

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van een aantal beschermde grondgebonden zoogdiersoorten die voor kunnen komen in het plangebied, zoals huisspitsmuis en egel (NDFF). Voor deze algemene soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Niet-vrijgestelde soorten die bekend zijn in de directe omgeving van het plangebied zijn das, waterspitsmuis en otter (NDFF). Er zijn geen dassenburchten of overige sporen van das, zoals wissels, waargenomen op het terrein. Deze soort wordt dan ook niet in het plangebied verwacht. Gezien de locatie en het ontbreken van geschikt leefgebied, zoals grotere watergangen en watergangen met overjarige oeverbegroeiing is het voorkomen van otter en waterspitsmuis uit te sluiten.

De amfibieënsoorten bastaardkikker en gewone pad zijn bekend uit de omgeving van het plangebied (NDFF). Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied voor deze soorten door het ontbreken van voortplantingswater. De groene randen in het plangebied vormen geschikt landbiotoop voor hooguit kleine aantallen van deze soorten. Voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn niet bekend uit de omgeving van het plangebied (NDFF). Geschikt biotoop voor niet-vrijgestelde amfibieënsoorten is door het ontbreken van geschikt voortplantingswater en geschikt landbiotoop in het plangebied niet aanwezig.

In de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van grote vos (NDFP). Deze soort is vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, zoals bos(randen) met iep, niet in het plangebied te verwachten. Andere soorten beschermde ongewervelden zijn door het ontbreken van geschikt biotoop ook niet in het plangebied te verwachten.

Gezien het ontbreken van watergangen op het terrein, is de aanwezigheid van grote modderkruiper (NDFP) en andere vissoorten uit te sluiten.

Beschermde soorten reptielen zijn gezien het ontbreken van geschikt leefgebied en/of waarnemingen uit de omgeving van het plangebied niet te verwachten (NDFP).

TOETSING

Als gevolg van de plannen gaan geen vleermuisverblijfplaatsen of jaarrond beschermde nesten van vogels verloren.

Het plangebied zal naar verwachting niet volledig ongeschikt worden als foerageergebied voor de te verwachten vleermuissoorten die in het plangebied foerageren. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vleermuizen door verlies van foerageergebied treden niet op.

Bij uitvoering van het plan wordt het plangebied mogelijk minder geschikt als foerageergebied voor soorten als huismus. Het plangebied vormt echter hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied van deze soort en bovendien is in de directe omgeving in ruime mate alternatief foerageergebied voor deze soorten aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden niet op.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrij-

stellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Fryslân uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 (provinciaal ruimtelijk natuurbeleid).

NATUUR BUITEN HET NNN

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 wordt buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied.

INVENTARISATIE

In het kader van de Wnb beschermde gebieden liggen op ruime afstand van het plangebied. Het meest nabijgelegen beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied 'Alde Feanen' dat circa 11,6 kilometer ten zuiden van het plangebied ligt. Het meest nabijgelegen NNN-gebied ligt circa 3,2 kilometer ten noorden van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als 'Natuur buiten het NNN' omvat een bosje dat op circa 400 meter ten westen van het plangebied ligt. Het meest nabijgelegen weidevogelkansgebied ligt circa 4,9 kilometer ten noorden van het plangebied.

TOETSING

Het plangebied ligt op relatief grote afstand van het Natura 2000-gebied 'Alde Feanen'. Er zijn in potentie hooguit effecten mogelijk door externe werking. Het plangebied is gescheiden van Natura

2000-gebieden door bebouwing, (water)wegen en agrarisch gebied. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Gezien de grote afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (>11 kilometer), wordt als gevolg van de werkzaamheden tijdens de aanleg- en gebruiksfase geen toename van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden verwacht.

Gezien de afstand tot de beschermde gebieden en de aard van het plan, zijn geen negatieve effecten te verwachten op het NNN, natuur buiten het NNN en weidevogelleefgebieden. De ontwikkeling is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1000 m² en bomenrijen van minimaal 20 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

Er zijn geen beschermde houtopstanden op het terrein aanwezig.

Conclusie

Voor een toetsing aan de soortenbescherming van de Wnb is op basis van het uitgevoerde veldbezoek (d.d. 28 april 2021) en het raadplegen van bronnen, gelet op de aard van het plan, een voldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan. Nader onderzoek naar beschermde soorten is niet nodig.

Er moet tijdens de werkzaamheden wel rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels.

Een nadere analyse in het kader van de gebiedenbescherming van de Wnb of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. Het plan heeft geen negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van natuurlijke habitats en soorten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Wnb nodig. Het plan is daarnaast op het punt van provinciaal natuurbeleid niet in strijd met de Provinciale Omgevingsverordening.